

ADI :		PUAN
SOYADI:		
SINIFI :	LİSESİ 9.SINIF TARİH DERSİ	
NO :	2025- 2026 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 2. DÖNEM 1. YAZILI	

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.3.

Soru 1: Eski Çağ'da farklı coğrafyalarda kurulan devletler, toplumsal düzeni korumak için farklı hukuk felsefeleri benimsemiştir. Aşağıda iki farklı medeniyete ait kanunların temel mantığını yansıtan kaynaklar verilmiştir:

- **Kaynak A:** Mezopotamya'da Babil Kralı Hammurabi tarafından hazırlanan kanunlarda suçlara verilecek cezalar genellikle "kısasa kısas" ilkesine dayanmaktadır. Bir kişinin gözünü çıkarmanın gözü çıkarılır.
- **Kaynak B:** Anadolu'da kurulan Hititlerin kanunlarında ise cezalar genellikle "tazminat (bedel ödeme)" esasına dayanır. Birine zarar veren kişi, o zararın maddi karşılığını ödemekle yükümlüdür.

Yönerge: Kaynak A ve Kaynak B'deki farklı hukuk anlayışlarını inceleyiniz. Bu iki farklı ceza yönteminin (kısas ve tazminat) kendi toplumlarındaki suç oranlarını ve "caydırıcılık" kavramını nasıl etkilemiş olabileceğini karşılaştırarak açıklayınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Öğrencinin kısasın fiziksel bir korku yaratarak sert bir caydırıcılık sağladığını, tazminatın ise zararı karşılama ve uzlaşma yoluyla toplumsal düzeni sağladığını belirtmesi. İki sistemin de amacının adaleti sağlamak olduğunu vurgulaması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Yalnızca kanunların içeriklerini tekrar etmesi ancak caydırıcılık veya toplumsal düzen üzerindeki etkilerini eksik veya yüzeysel karşılaştırması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Yanlış bilgi verilmesi veya sorunun boş bırakılması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.3.

Soru 2: Tarih öğretmeni sınıfa getirdiği bir çalışma kâğıdında Eski Çağ ve Türk hukuku ile ilgili şu paragrafı paylaşmıştır:

"Eski Çağ'dan günümüze hukukun temel sembollerinden biri Themis heykelidir. Bu heykelin gözlerinin açık olması hukukun taraflara göre değişkenlik gösterdiğini simgeler. Benzer şekilde, İlk Türk devletlerindeki 'töre' adı verilen yazısız hukuk kurallarında da toplumsal düzeni sağlamak adına suçlulara çok uzun süreli hapis cezaları verilmiş ve hapishaneler inşa edilmiştir."

Yönerge: Metinde Eski Çağ hukuk sembolleri ve Türk töresi ile ilgili iki adet temel bilgi yanlış kasti olarak yapılmıştır. Bu yanlışları bularak neden yanlış olduklarını ve doğrularının ne olması gerektiğini yazınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** 1. Yanlış: Themis'in gözlerinin açık olması/değişkenlik (Doğrusu: Gözleri bağlıdır ve bu tarafsızlığı/eşitliği simgeler). 2. Yanlış: Törede uzun süreli hapis (Doğrusu: Konargöçer yaşam tarzı nedeniyle hapis cezaları kısadır, hapishane mimarisi yoktur).
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Yanlışlardan sadece birini bulup doğru şekilde açıklaması veya yanlışları bulup doğrularını tam açıklayamaması.

Gözlemevi (Rasathane)
Çok tanrılı İnanç
Okul
Arşiv
Ziggurat
Çok Tanrılı İnanç
Gözlemevi (Rasathane)
Arşiv
Ziggurat

- **Sıfır Puan (0 Puan):** Hataların bulunamaması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.4.

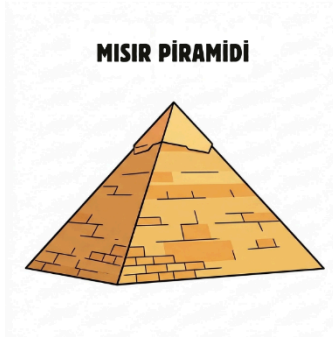
Soru 3: Sümerler tarafından inşa edilen Zigguratlar, yalnızca dini ritüellerin gerçekleştirildiği mekanlar olmaktan çok daha geniş işlevlere sahipti.

Yönerge: Aşağıda verilen kelime bulutundaki kavramların **tamamını** kullanarak, Mezopotamya'da "İnanç, Bilim ve Toplumsal İhtiyaçlar" arasındaki ilişkiyi açıklayan, anlam bütünlüğüne sahip 4-5 cümlelik tarihsel bir paragraf yazınız.

(Kavramlar: Ziggurat, Gözlemevi (Rasathane), Arşiv, Çok Tanrılı İnanç, Okul)

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** 5 kavramın da mantıklı bir bağlamda kullanılması. Zigguratların çok tanrılı inanç merkezleri olmasının yanı sıra, en üst katlarının rasathane (bilim), alt katlarının arşiv/depo ve eğitim için okul olarak kullanıldığını, inancın bilimi ve eğitimi tetiklediğini vurgulayan akıcı bir metin oluşturulması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Kavramlardan 1 veya 2 tanesinin eksik kullanılması veya inanç-bilim bağının zayıf kurulmuş olması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Sadece kavramların listelenmesi veya bağlam dışı cümleler kurulması.

MISIR PİRAMİDİ

ORTA ASYA KURGANI VE BALBALLARI

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.4.

Soru 4: Mısır medeniyetinde firavunlar için inşa edilen devasa "Piramitler" ile Kırgızistan ve Orta Asya coğrafyasında İlk Türk devletlerine ait, mezarların etrafına dikilen insan biçimli "Balballar", ait oldukları toplumların sanatsal ifadeleridir.

Yönerge: Yukarıdaki görselde betimlenen Piramitler ve Balbalların yapılış amaçlarını göz önünde bulundurarak; bu iki farklı coğrafyadaki sanat eserlerinin ortak noktası olan inanç sistemini (ölümden sonraki hayat) açıklayınız. Bu inancın sanat anlayışlarını nasıl şekillendirdiğini belirtiniz.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Her iki eserin de "ahiret (ölümden sonra yaşam)" inancının bir sonucu olduğunu belirtmesi. Mısırlıların bedeni korumak ve krallarına öteki dünyada ihtişam sunmak için anıtsal mimariyi (piramit); Türklerin ise ölen kişinin savaşçılık özelliklerini yansıtmak ve öteki dünyada ona hizmet edecekleri inancıyla taş işçiliğini/heykelticiliği (balbal) geliştirdiklerini açıklaması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Ahiret inancından bahsetmesi ancak bunun sanatsal farklılıklara (mimari vs. heykel) nasıl yansıdığını eksik bırakması.

● **Sıfır Puan (0 Puan):** İnanç ilişkisi kurulamaması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.4.

Soru 5: "İlk Çağ uygarlıklarında bilimsel faaliyetler genellikle dini inançların pratik ihtiyaçlara cevap verme çabasından doğmuştur. Örneğin Mısırlılarda, ölümden sonra yaşam inancı olduğu için cesetlerin çürümesini önlemek amacıyla mumyacılık faaliyetleri başlamıştır. Mumyacılık, insan anatomisinin tanınmasını sağlayarak tıp bilimini

geliştirmiştir."

Yönerge: Bu metinde yer alan ana argüman (iddia), "inanç sistemlerinin bilimsel gelişmelere zemin hazırladığıdır." Metinden bu argümanı doğrudan destekleyen **neden-sonuç** ilişkisini belirten kanıt cümlesini bularak kendi ifadelerinizle yazınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Ahiret inancı -> Mumyacılık -> Tıp biliminin/Anatomisinin gelişmesi zincirini doğru bir şekilde metinden çıkarıp ifade etmesi.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Sadece mumyacılıktan bahsedip tıp bilimi ile inanç arasındaki köprüyü net kuramaması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** İlgisiz cevap verilmesi.

●
Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.4.

Soru 6: Antik Yunanlar tanrıları için görkemli tapınaklar (örneğin İtalya'daki Concordia Tapınağı) inşa etmişler; Urartular ise dağlık ve sarp arazilere hem dini inançlarını yansıtan hem de savunma amaçlı devasa kaleler (Van Kalesi) yapmışlardır.

Yönerge: Eski Çağ medeniyetlerinin, mimari yapıları inşa ederken "inanç" ile "savunma/güvenlik" ihtiyaçlarını birleştirmesi durumunu, günümüzde devletlerin veya toplumların inşa ettiği stratejik ve sembolik yapılara bir örnek vererek karşılaştırınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Eski Çağ'da kalelerin ve tapınakların hem dini prestij hem güvenlik sağladığını belirtmesi; günümüzden büyük elçilik binaları, devlet külliyesi veya stratejik savunma binalarının (Pentagon vb.) ihtişamıyla güç gösterisi (eskinin inanç sembolleri gibi) yaparken aynı zamanda güvenliği sağladığı analogisini kurması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Geçmiş doğru açıklaması ancak günümüzden kurduğu analoginin zayıf veya ilgisiz olması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Karşılaştırma yapılamaması.

●
Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.5.

Soru 7: Pazırık Kurganı'ndan çıkarılan buluntular arasında tekerlekli, büyük ahşap arabalar üzerine yerleştirilmiş keçe çadırlar bulunmuştur. MÖ 6. yüzyıldan itibaren kullanılan bu ev formundaki arabalar sayesinde Türkler, göç ederken evlerini de yanlarında taşımışlardır.

Yönerge: Türklerin icat ettiği bu "araba üzeri çadır" sisteminin, günümüzde yaygın olarak kullanılan hangi taşıt/turizm kültürüyle benzerlik gösterdiğini yazınız. İhtiyaçların, aralarında binlerce yıl olsa bile benzer teknolojik çözümler ürettirmesini "coğrafya ve yaşam tarzı" bağlamında yorumlayınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** "Karavan" kültürü ile doğru eşleştirmeyi yapması. Taşınabilirlik, barınma ihtiyacı ve sürekli hareket halinde olma durumunun (konargöçerliğin) geçmişte at arabası/çadır birleşimini, günümüzde ise motorlu karavanları doğurduğunu mantıklı bir şekilde yorumlaması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Karavan benzerliğini bulması fakat ihtiyaç-çözüm (coğrafya etkisi) yorumunu eksik yapması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Alakasız bir teknolojiyle eşleştirmesi.

[Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.5.]

Soru 8: Asya Hun Devleti döneminde yaşayan bir boy beyisiniz. Boyunuzla birlikte bahar ayları geldiğinde kışlaktan (alçak vadilerden), yaylağa (yüksek serin platolara) göç etmeniz gerekiyor. Aksi takdirde hayvanlarınız telef olacak.

Yönerge: Boyunuzun güvenli ve verimli bir göç geçirmesi için bir "Göç Planlaması" yapmanız isteniyor. Bir boy beyi olarak bu planı yaparken dikkat etmeniz gereken ve güzergâhı belirleyen en önemli 3 unsuru (faktörü) maddeler halinde yazınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Şu unsurlardan en az üçünü mantıklı bir şekilde listelemesi: 1. Su kaynaklarının konumu (nehir boyları vb.), 2. Hayvanlar için verimli otlakların ve meraların bulunması, 3. İklim koşulları/hava durumu, 4. Düşman tehlikesi olmayan güvenli güzergahlar.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Yalnızca 1 veya 2 geçerli unsur yazabilmesi.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** İlgisiz (tarım alanları arama gibi göçebe mantığına ters) unsurlar yazılması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.5.]

Soru 9: Bir tarih belgesinde sunucu şu ifadeleri kullanmıştır: *"Bozkırın sert doğası Türkleri konargöçer bir yaşama zorlamıştır. Bu yaşam tarzı nedeniyle Türkler tamamen bitkisel besinlerle beslenmiş, devasa taş tapınaklar inşa ederek yerleşik medeniyetlerden kültürel anlamda izole olmuşlardır (hiçbir etkileşime girmemişlerdir)."*

Yönerge: Belgesel sunucusunun konargöçer Türk yaşamı hakkında kasti olarak verdiği 3 büyük yanlış bilgiyi tespit ediniz ve bu bilgilerin doğrularını tek cümleyle ifade ediniz.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** 1. Bitkisel beslenme yanlıştır (Temel geçim hayvancılık olduğu için et ve süt ürünleri ağırlıklıdır). 2. Devasa taş tapınaklar yanlıştır (Taşınabilir sanat eserleri yapılmış, çadırlarda kalınmıştır). 3. İzole olmak yanlıştır (Göçler ve ticaret yoluyla diğer kültürlerle sürekli etkileşim halindedirler).
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Hatalardan bir veya ikisini doğru tespit edip düzeltmesi.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Hataların fark edilememesi.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.2.5.]

Soru 10: Konargöçer yaşam, sadece bir barınma biçimi değil, Türklerin karakterini, savaş becerilerini ve sanatını belirleyen bir yaşam felsefesidir.

Yönerge: "At", "Keçe Çadır", "Savaşçılık" ve "Hayvancılık" kavramlarını anlamlı bir şekilde birbirine bağlayarak, konargöçer yaşamın Türk kültürünü nasıl dinamik (hareketli) bir hale getirdiğini açıklayan kısa bir tarihsel metin yazınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Dört kavramı da içeren mantıklı bir örgü kurulması. Atın evcilleştirilmesinin hareket kabiliyetini ve savaşçılığı artırdığı, hayvancılık için sürekli mera aranmasının keçe çadırlar gibi taşınabilir mimariyi zorunlu kıldığı vurgulanmalıdır.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Kavramların çoğunun kullanılması ancak aralarındaki neden-sonuç (örneğin at ile savaşçılık veya hayvancılık ile çadır ilişkisi) bağının zayıf olması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Sadece basit tanımlar yapılması veya konudan sapılması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.3.1.

Soru 11: "Roma kaynakları, Hun kavimlerini daima şiddet yanlısı, barbar ve Roma uygarlığını tehdit eden yıkıcı istilacılar olarak tanımlamıştır. Oysa Cambridge Üniversitesinden Susanne Hakenbeck'in yürüttüğü son arkeolojik kazılarda, sınır boylarındaki mezar analizleri incelenmiş; Hunların Romalılarla sadece savaşmadığı, sıradan halkla derin bir kültür etkileşiminde bulunduğu, ticaret yaptığı ve tarımsal/hayvansal ürünleri paylaştığı kanıtlanmıştır."

Yönerge: Bu metne dayanarak, tarih araştırmalarında sadece "yazılı siyasi metinlere" (Roma kaynaklarına) güvenmenin neden riskli olabileceğini açıklayınız. Arkeolojik bulgular, Roma kaynaklarının hangi "tarihi yanlışlığını" çürütmüştür?

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Yazılı kaynakların yazıldıkları dönemin devlet çıkarlarını (ön yargılarını) yansıtabileceği, tek taraflı olabileceği belirtilmelidir. Arkeolojik bulguların ise "Hunların sadece savaşan yıkıcılar olduğu" yanlışlığını çürüterek, kültürel etkileşim ve ticaret gerçeğini ortaya koyduğunu ifade etmesi.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Ön yargıdan veya arkeolojinin katkısından sadece birine değinmesi.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Metnin anlaşılmasını, yanlış çıkarım yapılması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.3.1.

Soru 12: Orta Asya'dan batıya doğru harekete geçen Hunların baskısıyla, Avrupa kıtasının dışındaki Germen kavimleri (Vandalılar, Vizigotlar, Ostrogotlar) Roma

KAVİMLER GÖÇÜ (M.S. IV-V YY.)

İmparatorluğu sınırlarından içeri girerek kıta boyunca ilerlemişlerdir (Kavimler Göçü).

Yönerge: Hunların başlattığı bu zincirleme insan hareketinin, Roma İmparatorluğu'nun merkezi otoritesini sarsması sonucunda Avrupa'da ortaya çıkan "yeni

yönetim biçiminin" (siyasi sistemin) ve "yeni düşünce sisteminin" isimlerini yazarak bu sistemlerin genel özelliğini birer cümle ile açıklayınız.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** Siyasi sistem olarak "Feodalite (Derebeylik)" ve düşünce sistemi olarak "Skolastik düşünce" (Kilise baskısı) kavramlarını doğru bilmesi. Feodaliteyi toprak ağalığı/merkezi otoritenin yokluğu olarak, skolastik düşünceyi ise kilisenin sorgulanamaz dogmatik otoritesi olarak açıklaması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** İki kavramdan sadece birini bilmesi veya isimleri verip açıklamalarını yapamaması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** Alakasız kavramlar (Örn: Demokrasi, Monarşi) yazılması.

Ölçülen Beceriler: TAR.9.3.1.

Soru 13: Orta Çağ'da yaşanan Türk göçleri ve ardından gelen Kavimler Göçü, Avrupa'yı sadece askerî açıdan değil, demografik (nüfus) ve kültürel olarak da tamamen değiştirmiştir. Avarlar, Bulgarlar, Macarlar ve Peçenekler Avrupa'da derin izler bırakmıştır.

Yönerge: Orta Çağ'da Asya'dan Avrupa'ya yapılan bu kitlesel göçlerin Avrupa'da oluşturduğu **Siyasi/Sosyal değişimlere** 3 tane örnek veriniz.

(Cevap Anahtarı):

- **Tam Puan (10 Puan):** 1. Avrupa'nın siyasi haritasının büyük ölçüde değişmesi, 2. Türklerin savaş kültürünün (üzengi, süvarilik vb.) Avrupa'da benimsenmesi, 3. Avrupa'da güçlü yeni Türk-Germen siyasi teşekküllerinin kurulması, 4. Germen kavimlerinin hareketiyle Avrupa'da büyük bir sosyal kargaşa yaşanması.
- **Kısmi Puan (5 Puan):** Sadece 1 veya 2 geçerli sebep-sonuç ilişkisi yazması.
- **Sıfır Puan (0 Puan):** "Anadolu Türkleşti" gibi Avrupa ile ilgisi olmayan yanlış göç sonuçları yazılması.

[KPSS & EKPSS Tarih Kodlamaları PDF \(Hafıza Teknikleriyle\) İNCELEMEK İÇİN TIKLA](#)

[KPSS & EKPSS TARİH KAPSAMLI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA NOTLARI \(PDF\) İNCELEMEK İÇİN TIKLA](#)

[KPSS & EKPSS ÖĞRETMEN KONU ANLATIM SLAYTLARI + ÖĞRENCİ ÇALIŞMA NOTLARI İNCELEMEK İÇİN TIKLA](#)

[ZİHİN HARİTASI TEMELLİ KAZANDIRAN YKS & MSÜ TARİH DERS NOTLARI VE SLAYTLARI İNCELEMEK İÇİN TIKLA](#)

www.tarihkursu.com MEB TARZI YAZILI SORULARI

[GÜNCEL TARİH DERSİ SLAYTLARI ve TYT AYT KURS SLAYTLARI](#)